

Katedra sociální práce

FFUK Praha

Posudek na diplomovou práci

Renáty Novotné

Rozsah a kvalita osobních kontaktů u seniorů žijících v ústavní péči

Cílem práce bylo popsat rozsah a kvalitu seniorských interpersonálních vazeb. Teoreticky autorka vychází z prací Bowlbyho a jeho školy (Ainswothová, Mainová aj), tedy z koncepce přimknutí jako základní podmínky adekvátního lidského vývoje. Využití této teorie v oblasti vztahů u seniorů je zatím poměrně řídké.

V úvodních obecných kapitolách autorka podává výklad teorie přimknutí i shrnutí základních poznatků společenských věd týkajících se psychických potřeb a některých aspektů života seniorů, zejména s ohledem na život v ústavních zařízeních.

Vlastní kvalitativní šetření autorka provedla na dvou skupinách seniorů z jednoho velkého pražského ústavu pro seniory. Skupiny se lišily frekvencí návštěv během jednoho roku. V úvodu výzkumné části jsou formulovány hypotézy týkající se kontinuity vztahů a jejich očekávaného rozsahu i kvality.

Autorka využila několika metod – rozhovory se seniory, s personálem zařízení, ekomapy (genogramy vztahů), původně plánovala využít i pozorování prostředí, ale tento záměr později opustila.

V závěrech práce se vyjadřuje k možné platnosti hypotéz, i když s plným vědomím toho, že limitovaný vzorek generalizaci na celou populaci starých lidí neumožňuje. Ukázalo se, že ve vztahové síti seniorů hrají aktuálně prominentní úlohu děti a sourozenci seniorů. V míře menší než by se dalo očekávat, jsou to vnoučata. Partneři a manželé jsou pravděpodobně předmětem idealizací. Někteří seniori s nízkou frekvencí návštěv nacházejí náhradu za chybějící vztahy z minulosti v aktuálních vztazích k pracovníkům domova. Domov však nemá dostatek pracovníků, kteří by mohli v této roli vůči potřebným seniorům vystupovat. Rozdíly mezi skupinou hodně a málo navštěvovaných seniorů jsou relativně malé, s výjimkou ekomap. Zdá se pravděpodobné, že seniorem vnímaná kvalita jeho života nesouvisí přímo s počtem lidí, s nimiž je aktuálně v kontaktu.

Práce se opírá o směrodatnou domácí i zahraniční literaturu. Citace jsou v pořádku. Na některých místech nacházím stylistické neobratnosti, vcelku však je práce napsána srozumitelně.

Škoda, že se autorka nepokusila o klasifikaci vazeb seniorů na blízké lidi. Mohla by to učinit při závěrečné obhajobě. Navrhuji, aby se pokusila na základě svých dat odpovědět na otázku, zda se skupina seniorů s vysokou frekvencí návštěv liší v typu přimknutí k nejbližší osobě (osobám) od skupiny s nízkou frekvencí návštěv.

Návrh klasifikace: velmi dobře – výborně (podle průběhu obhajoby)

Doc. O. Matoušek

27.12.2007